

Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний університет

О.Р. Саєнко, С.Г. Саєнко

ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ І ПРОГНОЗУВАННЯ

Методичні вказівки до самостійної роботи
для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра напрямку
підготовки «Облік і аудит»

Затверджено
вченою радою ЗНУ
Протокол № ____ від ____

Запоріжжя
2016

УДК: 336.221.4: 338.27 (075.8)

ББК: У261.41 + У23я73

С 146

Саєнко О.Р., Саєнко С.Г. Податкове планування і прогнозування: методичні вказівки до самостійної роботи для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра напряму підготовки «Облік і аудит» / О.Р. Саєнко, С.Г. Саєнко. – Запоріжжя: ЗНУ, 2016. – 41 с.

Методичні вказівки розроблено відповідно до навчальної та робочої програм курсу «Податкове планування і прогнозування». У виданні подано зміст практичних занять з необхідними методичними порадами щодо самостійної підготовки; теми рефератів; завдання для самостійного виконання з прикладами розв'язку. Для діагностики рівня засвоєння знань запропоновано тести та питання для самоперевірки. Зміст основних понять навчальної дисципліни розкрито у термінологічному словнику.

У ході самостійної підготовки до практичних занять, розв'язання ситуаційних задач та написання рефератів студенти засвоять теоретичні та практичні основи податкового планування і прогнозування.

Методичні вказівки призначені для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напрямку підготовки «Облік і аудит».

Рецензент *Батракова Т.І.*

Відповідальний за випуск *Шмиголь Н.М.*

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Розділ 1. Теоретичні аспекти податкового регулювання в Україні та інших країнах світу	
Тема 1 Податкове регулювання в Україні.....	6
Тема 2 Сутність та порядок податкового планування.....	9
Тема 3. Міжнародне податкове планування.....	13
Розділ 2. Податкове прогнозування та планування податків, зборів та інших обов'язкових платежів	
Тема 4. Теоретичні аспекти податкового прогнозування.....	16
Тема 5. Методи податкового планування і прогнозування.....	20
Тема 6. Прогнозування податків, зборів, та інших обов'язкових платежів.....	24
Тестові завдання для самостійного вирішення.....	27
Перелік питань до підсумкового контролю.....	35
Термінологічний словник.....	37
Список рекомендованої літератури.....	39

ВСТУП

Процес податкового планування і прогнозування виступає складовою державного податкового управління, що визначається як сукупність заходів та методів організації податкових відносин з метою забезпечення формування дохідної частини бюджету та впливу податків на розвиток виробництва та соціальної сфери.

Податкове планування і прогнозування у сучасній економіці - це механізм, що дозволяє взаємно задовольнити протилежність інтересів між державою та підприємством.

На державному рівні роль податкового планування визначає аналіз надходження податків, тенденцій та факторів росту бази оподаткування і на цій підставі визначення обсягів податкових надходжень до бюджету.

На мікрорівні податкове планування грає роль інструменту управління податками та допомагає визначити реальні суми податкових платежів протягом бюджетного року з метою аналізу цієї інформації для подальшої оптимізації податкової політики підприємства.

Завдання податкового планування неоднозначні. Вони відрізняються залежно від того, хто їх ставить - державні органи чи керівники підприємницьких структур. Відповідно, сфера податкового планування також неоднорідна. Вона поділяється на загальнодержавне податкове планування, основним завданням якого є регламентація оподаткування й контроль за сплатою податків та корпоративне податкове планування, основним завданням якого є сплата податків і їх оптимізація.

При податковому плануванні і прогнозуванні реалізуються не тільки фіскальні завдання, але й закладаються основи оптимізації тактики і стратегії податкового регулювання та контролю.

Метою вивчення дисципліни «Податкове планування і прогнозування» є оволодіння теоретичними та організаційними основами податкового планування та прогнозування, формування творчого підходу до сприйняття запропонованих варіантів податкових взаємовідносин, прийняття оптимального рішення з урахуванням об'єктивних та суб'єктивних податкових чинників.

Завдання дисципліни: засвоєння базових знань з теорії та практики податкового планування та прогнозування та набуття вмінь їх використовувати у практичній діяльності.

Зміст дисципліни розкривається у таких темах:

Тема 1. Податкове регулювання в Україні;

Тема 2. Сутність та порядок податкового планування;

Тема 3. Міжнародне податкове планування;

Тема 4. Теоретичні аспекти податкового прогнозування;

Тема 5. Методи податкового планування і прогнозування;

Тема 6. Прогнозування податків, зборів, та інших обов'язкових платежів.

Навчальним планом у рамках вивчення курсу «Податкове планування і

прогнозування» передбачене виконання самостійної роботи, у зв'язку з чим виникла потреба у запропонованому виді видання.

У виданні подано: зміст практичних занять з необхідними методичними порадами щодо самопідготовки; теми рефератів; завдання для самостійного виконання з прикладами розв'язку, тести; перелік питань до підсумкового контролю; термінологічний словник.

Розроблені методичні вказівки сприяють формуванню навичок самостійної обробки навчальної та нормативно-законодавчої інформації щодо практичних аспектів податкового планування і прогнозування та систематизації знань, набутих студентами у процесі вивчення таких дисциплін: «Облік і звітність в оподаткуванні» та «Податковий контроль і аудит».

Зміст видання відповідає навчальній та робочій програмам дисципліни.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ ТА ІНШИХ КРАЇНАХ СВІТУ

ТЕМА 1. ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ

Мета: ознайомитись із завданням податкового регулювання на макрорівні.

Питання для самостійного опрацювання

1. Регулююча роль податкової системи.
2. Сутність та завдання податкового регулювання.
3. Інструментарій податкового регулювання.
4. Засади надання та особливості застосування податкових пільг.
5. Регулятивний потенціал податкової системи України.
6. Податкове регулювання в Україні: недоліки, наслідки та пріоритети.

Методичні вказівки

При вивченні першого питання необхідно визначити взаємозв'язок фіскальної та регулюючої функцій податків. Досліджуючи регулюючу функцію податків, студентам потрібно усвідомити, що вона реалізує економічні відносини як між державою та платником так і між самими платниками податків. Регулююча функція є об'єктивним явищем: вплив податків відбувається незалежно від волі держави, яка їх установлює. Водночас наявність у податків як економічної категорії регулюючої функції визначає можливість активного та цілеспрямованого її використання для досягнення різних цілей у процесі державного регулювання економічних і соціальних процесів. Тому студентам треба зрозуміти, що податкове регулювання є результатом дії регулюючої функції податків.

Вивчаючи друге питання необхідно засвоїти, що податкове регулювання - це цілеспрямований вплив держави на учасників економічних відносин за допомогою засобів та інструментів податкової політики з метою досягнення бажаних соціально-економічних результатів. Іншими словами, податкове регулювання як процес ґрунтується на свідомому, активному й цілеспрямованому використанні існуючої незалежно від волі суб'єктів управління регулюючої функції податків задля отримання певних соціально-економічних результатів.

У третьому питанні необхідно звернути увагу на те, що виконання завдань податкового регулювання на практиці реалізується шляхом застосування спеціальних засобів податкової політики - регулятивних інструментів, які відрізняються за напрямом здійснення регулюючого впливу, сферою застосування, цілями, механізмом дії та іншими ознаками. Глибшому усвідомленню регулюючої ролі податків і механізму її функціонування сприяє класифікація інструментів податкового регулювання за певними ознаками.

Студенти мають знати ознаки, які притаманні кожному інструменту, що допоможе їм краще зрозуміти їх сутність.

При вивченні четвертого питання студентам слід знати, що застосування податкових пільг як інструменту державного регулювання є суперечливим і має певне коло недоліків, через що виникають негативні ефекти. Тобто використання пільг, по-перше, ускладнює податкове законодавство, по-друге, веде до подорожчання податкового адміністрування, по-третє, несправедливо перекладає тягар на платників, які їх не мають, що спричиняє ухилення від оподаткування, по-четверте, порушується ринкова рівновага через надання конкурентних переваг пільговим категоріям платників, по-п'яте, податкові пільги не є стабільним явищем, постійно змінюється їх перелік, що призводить до перекручування структури податкової системи, ускладнює планування та прогнозування показників податкових надходжень. Важливо звернути увагу на фактори, які впливають на результативність надання податкових пільг.

При підготовці п'ятого питання необхідно звернути увагу на основні принципи регулювання податкових відносин, сучасні форми оподаткування, що застосовуються в Україні та теоретичні засади податкової гармонізації та адаптації податкової системи України до вимог ЄС. Основне завдання України полягає у здійсненні аналізу тих причин, що призводять до отримання у сфері оподаткування меншого ефекту, ніж планувався.

У шостому питанні звертають увагу на недоліки, наслідки та пріоритети податкового регулювання в Україні. Наприклад, в Україні один з найнижчих рівнів оподаткування природних ресурсів, що є реальним резервом мобілізації додаткових податкових надходжень до бюджету за рахунок підвищення ставок платежів за природні ресурси та ліквідації пільг по таких платежах.

Темати рефератів

1. Регулятивний потенціал оподаткування споживання та виробництва в Україні.
2. Регулятивний аспект Податкового кодексу України.
3. Зміни у вітчизняному податковому регулюванні: глобальні тенденції в умовах кризи та післякризового відновлення.
4. Інструменти податкового регулювання в непрямому оподаткуванні: світовий і вітчизняний досвід.
5. Інструменти податкового регулювання в прямому оподаткуванні: світовий і вітчизняний досвід.
6. Вплив пільг на формування дохідної частини бюджету.
7. Особливості податкового регулювання у розвинутих країнах.
8. Економічне та соціальне значення пільгового оподаткування.
9. Податкові пільги в Україні: проблеми та перспективи.
10. Пріоритети податкового регулювання в Україні.
11. Податкове регулювання у спеціальних економічних зонах.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Використовуючи звітні дані Державної казначейської служби України за останні п'ять років, оцінити найважливіші структурні

показники податкової системи України як об'єкта податкового регулювання (співвідношення прямих і непрямих податків, співвідношення податків, які справляються з юридичних і фізичних осіб, питома вага податків на майно та капітал, співвідношення ефективних ставок оподаткування праці, споживання та капіталу) і визначити результати податкового регулювання в Україні. Результати оформити у таблицю.

Завдання 2. Наведіть приклади податкових пільг, що застосовуються в Україні згідно з класифікаційною ознакою «за елементами податку» (за формою надання):

- 1) звільнення від оподаткування окремих категорій платників податків;
- 2) зменшення об'єкта оподаткування;
- 3) зменшення (обмеження) бази оподаткування;
- 4) зменшення податкових ставок;
- 5) застосування спеціальних методів податкового обліку;
- 6) збільшення податкового (звітного) періоду;
- 7) зменшення суми податку, яка підлягає стягненню до бюджету;
- 8) розстрочення та відстрочення сплати податкових зобов'язань.

Завдання 3 Прибуток спільного підприємства у t-ому році склав 500 тис. грн. Ставка податку на прибуток – 18%. Відрахування у фонди розвитку спільного підприємства – 25%. Необхідно визначити вид балансу (або виявити дисбаланс) інтересів учасників спільного підприємства, якщо: прибуток розподіляється між засновниками у пропорціях 75:25 на користь вітчизняного учасника; очікуваний прибуток вітчизняного учасника (A0) – 180 тис. грн., іноземного учасника (B0) – 10 тис. дол. США; прибуток вітчизняного учасника у (t-1)-ому році (A1) становив 130 тис. грн., іноземного учасника (B1) – 8 тис. дол. США; ставка податку на репатріацію прибутку іноземного учасника – 15%; курс валюти – 25 грн. / дол. США.

Приклад виконання самостійного завдання:

На підставі аналізу Податкового Кодексу України проведіть оцінювання результативності податкової реформи, за 2010-2016 рр. зважаючи на стан виконання нею поставлених завдань:

- а) у межах реалізації завдання «стимулювання економічної активності»;
- б) в питаннях стимулювання інвестиційної активності;

Розв'язок

Реалізація завдання «стимулювання економічної активності»:

- 1) зниження ставки податку на прибуток з 25% до 18%;
- 2) скорочення кількості податків та зборів: замість 29 загальнодержавних та 14 місцевих обов'язкових платежів запроваджено відповідно 18 та 5 видів платежів;
- 3) запровадження комплексу податкових пільг:
 - додаткові пільги в оподаткуванні ПДВ;
 - додаткові пільги в оподаткуванні прибутку підприємств;

- механізм прискореної амортизації виробничого обладнання до об'єктів основних засобів, що входять до груп 4 (машини та обладнання) та 5 (транспортні засоби).

Реалізація завдання «стимулювання інвестиційної активності»:

- зближення бухгалтерської та податкової звітності (особливо в питанні нарахування податку на прибуток);

- врахування у складі витрат сум, що пов'язані з ремонтом та поліпшенням основних засобів, у тому числі орендованих;

- запровадження механізму автоматичного відшкодування ПДВ;

- спрощення процедури адміністративного оскарження рішень податкової служби.

Рекомендована література: [1, 2,10, 21, 30-33].

ТЕМА 2. СУТНІСТЬ ТА ПОРЯДОК ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ

Мета: вивчення сутності, принципів та етапів планування податкових надходжень.

Питання для самостійного опрацювання

1. Поняття та роль податкового планування суб'єкта господарювання.
2. Принципи податкового планування.
3. Етапи податкового планування.
4. Порядок застосування податкових пільг.
5. Податкове навантаження.

Методичні вказівки

У першому питанні необхідно звернути увагу на відміну податкового планування суб'єкта господарювання та податкового планування на макрорівні. Податкове планування суб'єкта господарювання – це цілеспрямована діяльність підприємства в частині управління податковими платежами з метою їх оптимізації і для збільшення прибутковості бізнесу в межах, визначених законодавством. В той час як податкове планування на макрорівні. – це сукупність практичних дій органів управління з вироблення загальних підходів до формування дохідних частин бюджетів в частині податкових надходжень на майбутній період. Крім того необхідно звернути увагу на моделі поведінки платника податків та розглянути їх класифікацію.

При вивченні другого питання потрібно розглянути класифікацію основних принципів ефективного податкового планування. До таких принципів відносяться: дотримання діючого податкового законодавства; визначення напрямків оптимальної податкової політики в залежності від діючого економічного стану підприємства; розроблення найбільш ефективних господарських рішень, що можуть впливати на оптимізацію податкових платежів; визначення можливостей впливу на окремі податки та елементи податкової системи з метою їх оптимізації; визначення та врахування взаємодії між виробничою діяльністю, виробничою програмою та податковою системою при виборі податкової політики підприємства; розроблення прогнозів та планів майбутніх податкових платежів по підприємству в цілому.

При підготовці третього питання необхідно врахувати, що перші три етапи податкового планування мають місце тільки один раз до реєстрації підприємства. А наступні етапи відносяться до поточного податкового планування, що повинні органічно вписуватися у всю систему управління господарюючого суб'єкта. Формування моделі податкового плану суб'єкта господарювання – одна із задач визначення механізмів впливу податкового планування на отримання максимального прибутку на підприємстві та розвиток підприємницької діяльності. Податкове планування дозволяє підприємству уникнути складних ситуацій, поліпшує координацію дій, сприяє більш раціональному використанню фінансових ресурсів.

При підготовці четвертого питання необхідно врахувати, що податкові пільги є основним важелем регуляторної політики держави. Податкові пільги встановлюються Податковим кодексом України. Діючі податкові пільги, що були надані чинним законодавством по сплаті податків, зборів, інших обов'язкових платежів, зведено у нормативному документі «Довідник пільг». Ознайомитися з видами податкових пільг можна на офіційному веб-порталі Міністерства фінансів України.

У п'ятому питанні необхідно звернути увагу, що податкове навантаження реалізується на таких трьох рівнях: перший – податковий тиск безпосередньо податкових важелів; другий – податковий тиск всієї сукупності податків, зборів і платежів; третій – використання механізму пільг платниками (при цьому податковий тиск переміщується з одних платників податків на інших).

Шановна Наталія Володимирівна!

Перевірте, будь ласка, мою методичку. вона буде замістьєтого

Цієї методички немає у плані видань

Теми рефератів

1. Взаємодія податкового та бухгалтерського обліку.
2. Розробка схем мінімізації податків.
3. Контроль правильності розрахунків та строків сплати податків.
4. Оптимізація системи оподаткування у рамках чинного законодавства.
5. Основи управління податками на підприємствах і в організаціях.
6. Елементи податкового планування.
7. Інструментарій податкового планування та процеси ухилення від сплати податків.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Розподіліть на групи основних та допоміжних учасників податкового планування на підприємстві:

- керівники організації;
- бухгалтерія;
- відділ маркетингу;
- відділ збуту;
- плановий відділ;
- технологічний відділ;
- відділ постачання.

Завдання 2. Розставити у послідовності етапи податкового планування:

- виявлення можливостей використання інструментарію податкового планування;
- аналіз наслідків можливої реалізації намічених варіантів;
- розгляд альтернативних рішень відносно використання окремих схем оподаткування;
- оцінка ефективності обраного варіанту;
- вибір оптимального варіанту;

- визначення стратегічних цілей в області податкової політики.

Завдання 3. Нараховані податки підприємства за звітний рік становлять: податок на прибуток - 3,5 тис. грн податкові зобов'язання з ПДВ-78,8 тис. грн; податковий кредит – 76,7 тис. грн; екологічний податок та податок на землю - 0,9 тис. грн; рентна плата за використання водних ресурсів - 0,8 тис. грн. Чистий прибуток підприємства за звітний рік становить 18 тис. грн. Обсяг продажів з ПДВ – 690 тис. грн. Розрахувати податкове навантаження на мікрорівні за різними методами.

Завдання 4. Поєднайте термін з тлумаченням:

1. Tax evasion - ухилення від сплати податків	А. Сутність якого визначено як визнання за кожним платником податків права застосовувати усі допустимі законами засоби, прийоми та способи (зокрема й недосконалість у законодавстві) для максимального скорочення своїх податкових зобов'язань.
2. Tax avoidance - запобігання податкам або обхід податків	Б. Передбачає сплату юридичними та фізичними особами податків відповідно до законодавства без вибору альтернативних варіантів оптимізації податкових платежів.
3. Tax planning - податкове планування	В. Передбачає незаконне використання податкових пільг, несвоєчасну сплату податкових платежів, приховування доходів, неподання чи несвоєчасне представлення документів, необхідних для обчислення та сплати податків.
4. Standart method - нормативний метод	Г. Така ситуація, коли підприємство або фізична особа не стає платником податків або через те, що здійснює діяльність, яка за законом не підлягає оподаткуванню, чи одержує неоподатковувані податками доходи, або через відсутність реєстрації у податкових органах, тобто використовує як законні, так і незаконні способи несплати податків.

Приклад виконання самостійного завдання:

Нараховані податки підприємства за звітний рік становлять: податок на прибуток – 1,9 тис. грн; податкові зобов'язання з ПДВ-69,8 тис. грн; податковий кредит – 66,4 тис. грн; екологічний податок та податок на землю - 1,2 тис. грн; рентна плата за використання водних ресурсів - 0,3 тис. грн. Чистий прибуток підприємства за звітний рік становить 25 тис. грн. Обсяг продажів з ПДВ – 720 тис. грн. Розрахувати податкове навантаження на мікрорівні за різними методами.

Розв'язок.

Умови завдання надають можливість розрахувати податкове навантаження за двома методами.

Перший метод характеризує податкомісткість реалізованої продукції (формула 1.1):

$$\text{ПНВР} = \frac{\text{ПП}}{\text{ВР}} \times 100\% \quad (2.1)$$

де, ПНВР – податкове навантаження через виручку від реалізації;
ПП- вся сума сплачених податків;
ВР- виручка від реалізації без ПДВ.

$$\text{ПНВР} = \frac{1,9 + (69,8 - 66,4) + 1,2 + 0,3}{600} \times 100\% = 1,13\%$$

Другий метод визначає вплив податків на фінансовий стан підприємства (формула 2.2):

$$\text{ПНПР} = \frac{\text{ПП}}{\text{ПР}} \times 100\% \quad (2.2)$$

де, ПНПР - податкове навантаження через прибуток підприємства;
ПР- чистий прибуток підприємства.

$$\text{ПНВР} = \frac{1,9 + (69,8 - 66,4) + 1,2 + 0,3}{25} \times 100\% = 27,2\%$$

Рекомендована література: [3, 6, 11, 14, 19,].

ТЕМА 3. МІЖНАРОДНЕ ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ

Мета: вивчення особливостей міжнародного податкового планування.

Питання для самостійного опрацювання

1. Сутність міжнародного податкового планування .
2. Міжнародне податкове право.
3. Взаємозв'язок міжнародного податкового права та міжнародного податкового планування.
4. Класифікація методів міжнародного податкового планування.
5. Сутність офшорів у міжнародному податковому плануванні.

Методичні вказівки

При вивченні першого питання необхідно звернути увагу на те, що міжнародне податкове планування як складова частина корпоративного податкового планування - це процес системного використання оптимальних законних способів та методів оподаткування для встановлення бажаного майбутнього фінансово-економічного стану господарюючого суб'єкта при реалізації різних міжнародних операцій в умовах обмеженості ресурсів. Результатом даного податкового планування є сукупність податкової економії та максимізація чистого прибутку, що виникають в усіх юрисдикціях діяльності та реєстрації господарюючого суб'єкта у відповідності до принципу діяльності резидентів та нерезидентів.

При підготовці другого питання необхідно врахувати, що в основних законах держав звичайно закріплюються найважливіші принципи оподаткування найбільш загального характеру, що за своєю значущістю можуть бути поставлені в один ряд з іншими конституційними принципами. Спеціальні принципи оподаткування, що більшою мірою відображають податкову специфіку і мають безпосереднє відношення до елементів оподаткування, закріплюються в актах податкового законодавства. Важливими аспектами справедливого оподаткування визнаються наступні: ясність податкового законодавства (платник податків повинен заздалегідь розуміти, яку суму податку зобов'язаний сплачувати); постійний та універсальний характер контролю за сплатою податку.

У третьому питанні студентам необхідно звернути увагу на те, що міжнародне податкове планування реалізується як іноземними фірмами в Україні так і українськими фірмами у внутрішніх та зарубіжних офшорах й вільних економічних зонах шляхом використання погодження про уникнення подвійного оподаткування і трансферного ціноутворення. Це дозволяє переводити прибуток транснаціональної групи у юрисдикції з низьким рівнем оподаткування та акумулювати доходи групи на рахунках дочірніх компаній – резидентів податкових гаваней.

При підготовці четвертого питання необхідно врахувати, що одним з дієвих інструментів для побудови оптимальної з погляду оподаткування

міжнародної структури бізнесу є дослідження схем міжнародного податкового планування. Особливо це стосується таких мобільних видів комерції, як міжнародна торгівля та фінанси. Найпростіший варіант схеми міжнародного податкового планування з використанням офшорної компанії полягає у застосуванні її у експортних та імпорتنих торговельних операціях між взаємозалежними особами.

Вивчення п'ятого питання дає можливість засвоїти, що основними ознаками офшорної компанії є те, що вона: не веде комерційну діяльність на території, де вона зареєстрована; звільнена від сплати податків; має статус нерезидента; має посередника (секретарську компанію) в країні реєстрації. Однак така компанія зобов'язана щорічно сплачувати фіксоване мито за це звільнення.

Теми рефератів

1. Зарубіжний досвід прогнозування податкових надходжень.
2. Міжнародне корпоративне податкове планування.
3. Методи уникнення міжнародного подвійного оподаткування.
4. Принципи міжнародного податкового планування.
5. Місце міжнародного корпоративного податкового планування в системі управління зовнішньоекономічною діяльністю компаній.
6. Економічна та правова природа міжнародного корпоративного податкового планування.
7. Теоретичні засади міжнародного корпоративного податкового планування.
8. Регулювання економічних та податкових відносин України з іншими державами.
9. Особливості побудови податкових системи країн ЄС.
10. Структура оподаткування у розвинутих закордонних країнах.
11. Приоритетні напрямки податкової політики у країнах ЄС та її особливості.
12. Сутність та необхідність уніфікації податкового законодавства членів ЄС.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Поєднайте термін з тлумаченням:

1. Податкові Гавані	А. Країни, де при загальному доволі високому рівні податку на прибуток діє система податкових пільг, які надаються деяким торговельним, фінансовим або холдинговим компаніям
2. Країни із сприятливим оподаткуванням	Б. Країни, у яких максимально спрощена процедура реєстрації юридичних осіб та значно знижені або й зовсім відсутні податки на прибуток, отриманий за межами країни (важливим також є те, що ведення справ, оформлення документів та звітність таких компаній – мінімальні)

Завдання 2. Форумом фінансової стабільності розвинутих країн, що був

створений колишнім президентом “Бундесбанку”, визначено рейтинг офшорних зон за ступенем їхньої надійності (поєднайте групу з тлумаченням):

1. Перша група	А. Андорра, Монако, Мальта, Бахрейн, Барбадос, Гібралтар, Бермуди, Макао, Лабуан
2. Друга група	Б. Кіпр, Ліван, Ліхтенштейн, Панама, Антигуа, Ангілья, Аруба, Беліз, Багамські острови, Кайманові, Британські та Віргінські острови, острів Кука.
3. Третя група	В. Швейцарія, Люксембург, Дублін, Гонконг, Сінгапур, острови Гернси, Мен і Джерсі

Завдання 3. Компанія Великобританії отримала ліцензійні платежі від португальської компанії у розмірі 100 000 ф. ст. У Португалії був утриманий податок згідно договору за ставкою 5%. Ставка податку у Великобританії складає 30%. Розрахувати податок до сплати у Великобританії.

Завдання 4. На зборах акціонерів прийняте рішення про установу офшорної фірми. Оголошений статутний капітал складає \$ 45 000. Проаналізуйте можливі витрати по створенню фірми на підставі представленої нижче інформації

Офшорні зони	Реєстраційний збір	Річний збір	Максимальний розмір статутного капіталу при мінімальній ставці реєстраційного збору	Примітки
Беліз	\$ 100	\$ 100		Не вимагає проводити щорічну аудиторську перевірку
Багамські острова	\$ 100	\$ 100	\$ 5000	Звільнення від податків на 20 років
Теркс	\$ 500	\$ 300	\$ 50000	Звільнення від податків на 20 років. Гарантія незмінності щорічного фіксованого мита

Завдання 5. Підприємство – резидент України, у відповідності з ліцензійним договором з компанією Данії, отримало право використання

товарного знаку на молочну продукцію, що належить нерезиденту. Згідно договору платіж за використання товарного знаку нараховується та стягується один раз на рік і складає 10000 євро. Нерезидент надав довідку, що затверджує його статус резидента Данії. Ставка податку згідно Конвенції між Урядом України та Урядом Королівства Данії про запобігання подвійного оподаткування та уникнення податкових ухилень від сплати податків відносно податків на доходи та майно ставка податку 10%. Курс НБУ – 26 грн. за 1 євро. Розрахувати суму податку, яку підприємство повинно перерахувати до бюджету України.

Завдання 6. Згідно з митною декларацією підприємство ввозить в Україну хутрянні вироби на суму 2000\$; ця продукція була виготовлена в Угорщині. Курс НБУ на день подання декларації становить 1,9 грн/\$. Розрахуйте суму мита.

Завдання 7. Підприємство подало митну декларацію на ввезення комплектуючих частин до комп'ютерів на загальну суму - 12500 доларів США. Курс НБУ на день подання декларації - 2,5 грн/долар. Ставка оподаткування - 30%. Але підприємство затримало платіж до митних органів на 26 днів. Розрахувати суму мита з урахуванням пені.

Приклад виконання самостійного завдання:

Українська компанія купує у нерезидента товар на суму 100000 дол. за партію та продає його в Україні за ціною 200000 дол. за партію. Прибуток української компанії оподатковується за ставкою 18%. Після створення офшорної компанії, українська компанія почала здійснювати через неї зазначені торгові операції.

Розрахунки за участю офшорної компанії виглядають наступним чином: офшорна компанія купує у нерезидента партію товару за 100000 дол. та продає його українській компанії за 185000 дол., яка в свою чергу реалізує його в Україні за 200000 дол. Додаткові витрати української компанії дорівнюють 10000 дол.

Ставка податку на прибуток офшорної компанії складає 10%. Необхідно розрахувати суму податкової економії.

Розв'язок.

1. Необхідно порівняти два варіанти розрахунку.

Варіант 1. Вартість закупівлі товару у нерезидента складає 100000 дол. Додаткові витрати української компанії дорівнюють 10000 дол. Обсяг реалізації складає 200000 дол. Податок на прибуток дорівнює 16200 дол. $(200000 - (100000 + 10000) \times 0,18)$. Чистий прибуток української компанії складає 73800 дол. $(90000 - 16200)$.

Варіант 2. Українська компанія купує товар через офшорну компанію за 185000 дол. Додаткові витрати української компанії дорівнюють 10000 дол.

Обсяг реалізації складає 200000 дол. Прибуток до оподаткування в Україні складає 5000 дол. $(200000 - 185000 - 10000)$. Податок на прибуток,

сплачений в Україні – 900дол. $(5000 \times 0,18)$. Чистий прибуток - 4100дол.

Оподатковуваний прибуток офшорної компанії – 85000дол. (185000–100000). Податок на прибуток офшорної компанії – 8500дол. Чистий прибуток-76500дол.

Таким чином загальний чистий прибуток української компанії при участі офшорної компанії складає 80600дол. (76500 + 4100), а сума податкової економії – 6800дол.(80600 – 73800).

Рекомендована література: [1, 4, 22, 29, 33,36,].

РОЗДІЛ 2. ПОДАТКОВЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ ПОДАТКІВ, ЗБОРІВ ТА ІНШИХ ОБОВ'ЯЗКОВИХ ПЛАТЕЖІВ

ТЕМА 4. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОДАТКОВОГО ПРОГНОЗУВАННЯ

Мета: вивчення сутності прогнозування податкових надходжень та визначення ризиків, що впливають на якість прогнозування.

Питання для самостійного опрацювання

1. Макроекономічне прогнозування.
2. Напрямки процесу державного податкового прогнозування.
3. Поточні завдання у сфері податкового прогнозування.
4. Фактори, що впливають на якість податкового прогнозування.
5. Структура податкових надходжень до бюджету.

Методичні вказівки

При вивченні першого питання студенти повинні вміти розкрити сутність поняття «прогнозування податкових надходжень», зокрема, звернути увагу на те, що план і прогноз – це взаємодоповнюючі стадії планування за вирішальної ролі плану як провідної ланки управління суспільним виробництвом. При цьому прогноз виступає чинником, що орієнтує наявну практику на можливості розвитку у майбутньому, а прогнозування є інструментом розроблення планів. Форми поєднання прогнозу та плану можуть бути різними: прогноз може передувати розробленню плану (як правило), складатися після плану (прогнозування наслідків зафіксованого у плані рішення), здійснюватися в процесі розроблення плану.

Вивчення другого питання дає можливість засвоїти такі основні напрямки процесу державного податкового прогнозування як оцінка: прибутковості регіону, потреб технічного оновлення галузей, спеціалізації, стану оплати праці, ресурсної бази, участі регіону у експортно-імпортних операціях, якості виробничої і соціальної інфраструктур, забезпеченості транспортними магістралями, рівня зайнятості.

У третьому питанні необхідно звернути увагу на те, що поточними завданнями у сфері податкового прогнозування є наступні: прогнозування обсягів податкових надходжень з урахуванням темпів економічного зростання; прогнозування соціально-економічних потреб. Знання потенціалу регіону дає можливість сформулювати пільговий режим оподаткування, що є важливим при удосконаленні податкового законодавства. Внесення необхідних коректив у відносини власності і у механізм погодження загальнодержавних, корпоративних й особистих потреб та інтересів проводиться на підставі визначення сум дефіциту бюджету, рівня інфляції, індексів цін, ринкових індикаторів.

При підготовці четвертого питання необхідно визначити фактори, що впливають на якість податкового прогнозування: аналіз основних показників економіки; демографічні тенденції, пов'язані із зайнятістю; інфляція; державний борг; тенденції інвестицій; прогноз надходжень. В результаті вивчення теми, студенти повинні вміти розраховувати податкове навантаження на мікрорівні та на рівні окремих суб'єктів підприємницької діяльності.

При вивченні п'ятого питання необхідно звернути увагу, що ПДВ та податок на прибуток підприємств є найбільш значними за обсягом надходжень до Державного бюджету, тому в даному дослідженні доцільно зупинитися детальніше саме на аналізі податкової політики в сфері даних податків.

Теми рефератів

1. Зміст поняття «прогнозування і планування податкових надходжень».
2. Чинники впливу на якість прогнозування і планування податкових надходжень.
3. Податкове навантаження та методи його оцінювання на макрорівні.
4. Загальна характеристика методів податкового прогнозування і планування податкових надходжень.
5. Прогнозування прямих податків.
6. Прогнозування непрямих податків.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Розрахуйте структуру податкових надходжень до зведеного бюджету країни та зробіть висновки:

Доходи	Минулий період		Звітний період.	
	млн. грн.	% до загальних податкових надходжень	млн. грн.	% до загальних податкових надходжень
Податкові надходження, у т.ч.:	234 447,7		334 691,9	
Податок з доходів фізичних осіб	51 029,3		60 224,5	
Податок на прибуток підприємств	40 359,1		55 097,0	
Податок на додану вартість	86 315,9		130 093,8	
Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів	23 715,3		26 097,1	
Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів	4 600,8		7 822,1	
Ввізне мито	8 556,4		10 462,8	
Рентна плата	15776,2		16 822,4	

Завдання 2. Поєднайте термін з тлумаченням:

1. Планування податкових надходжень	А. Діяльність суб'єкта підприємницької діяльності, що спрямована на розробку оптимальної системи оподаткування на підприємстві.
2. Податкове Планування	Б. Сукупність практичних дій державних органів, спрямованих на розробку оптимальної системи оподаткування, що стимулює максимальне надходження податкових платежів до бюджету.

Завдання 3. Громадянин Туреччини (нерезидент України), якій є членом ради директорів української компанії (резидент України), отримав директорський гонорар у розмірі 50000 грн. Розрахувати ПДФО, який він повинен сплатити до бюджету України.

Приклад виконання самостійного завдання:

Розрахувати очікувану суму податку з доходів фізичних осіб, що надійде до місцевого бюджету у наступному році. Доходи фізичних осіб у звітному році становили:

- в АПК – 15 млн. грн.;
- в промисловості – 78 млн. грн.;
- в будівництві – 51 млн. грн.;
- в торгівлі – 42 млн. грн.;
- для підприємств транспорту – 22 млн. грн.;
- в сфері освіти – 12 млн. грн.;
- в сфері охорони здоров'я – 12 млн. грн.;
- в сфері послуг – 44 млн. грн.

У звітному році підприємствам АПК надана соціальна пільга – 0,5млн. грн.; промисловості – 4 млн. грн.; іншим галузям -5 млн. грн. Соціальні утримання у звітному році 800 тис. грн. Очікуваний індекс – дефлятор у наступному році – 115%. Сума реструктуризованої недоїмки термін сплати якої припадає на наступний рік – 23 млн. грн., а очікувана сума недоїмки у наступному році – 11 млн. грн.

Розв'язок

1. Розрахуємо базу оподаткування для ПДФО поточного року (формула 4.1):

$$BO = D - (СП + СУ) \quad (4.1)$$

- БО – база оподаткування;
- Д – отримані доходи;
- СП – соціальні пільги;
- СУ – соціальні утримання.

$$15+78+51+ 42+22+12+12+44-(0,5+4+5+0,8)=276-10,3= 265,7\text{млн.грн.}$$

2. Розрахуємо очікувану суму податкових надходжень до місцевого бюджету від ПДФО (формула 4.2):

$$ПН = БО \times Ст \times I + РН - ОН \quad (4.2)$$

ПН- очікувана сума податкових надходжень від ПДФО;

Ст – ставка податку;

I – індекс – дефлятор;

РН - реструктуризована недоїмка;

ОН – очікувана недоїмка.

$$265,7 \times 0,18 \times 1,15 + 23 - 11 = 57 \text{ млн. грн.}$$

Рекомендована література: [5, 9, 12, 17, 26].

ТЕМА 5. МЕТОДИ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ І ПРОГНОЗУВАННЯ

Мета: освоєння методів податкового планування та прогнозування.

Питання для самостійного опрацювання

1. Використання статистичних методів у податковому прогнозуванні.
2. Застосування у податковій роботі економіко-математичних методів.
3. Поняття та методи визначення податкового навантаження.
4. Податкове навантаження на фактори виробництва та споживання.
5. Застосування в податковій роботі багатомірних методів статистичного аналізу.
6. Сутність та напрями застосування кореляційно-регресійного аналізу.

Методичні вказівки

При вивченні першого питання необхідно визначитися, що до статистичних методів прийняття рішень у плануванні та прогнозуванні податкових надходжень відносять теорію ігор та теорію масового обслуговування. Теорія ігор дає можливість виявити слабкі місця у взаємовідносинах платників з податковою службою, а теорія масового обслуговування використовується у податковій роботі при налагодженні системи обслуговування платників податків (при декларуванні доходів, подачі податкової звітності).

Вивчення другого питання дає можливість засвоїти, що при застосуванні у податковій роботі економіко-математичних методів використовують спеціально розроблені програмні засоби. Це дає можливість орієнтуватись у виборі бази оподаткування та прорахувати максимально можливу кількість податкових ситуацій, що виникають у процесі виконання бюджетів усіх рівнів.

У третьому питанні необхідно звернути увагу на те, що якими б не були тенденції в динаміці частки державних видатків, для податків існує критична межа (гранична норма), за якої їх зростання матиме негативні наслідки для економіки. Важливо зрозуміти, що основним показником, який характеризує виконання податками фіскальної функції, є рівень оподаткування (загальний обсяг податкових надходжень до зведеного бюджету та обов'язкових платежів до загальнодержавних позабюджетних фондів) у ВВП. Цей показник у різних країнах має різні назви: у вітчизняній практиці він називається податковий коефіцієнт.

При підготовці четвертого питання необхідно з'ясувати, що важливою характеристикою податкової системи держави є розподіл податкового навантаження між основними факторами виробництва – працею, капіталом та споживанням. Оцінка рівня навантаження на останні здійснюється за допомогою показників ефективних ставок податків. Такі показники використовуються в країнах ЄС. Розрахунок ефективних ставок передбачає класифікацію податків за економічними функціями та визначення бази

відповідних груп податків. Уперше методику оцінки рівня податкового навантаження на основі ефективних ставок було запропоновано Е. Мендозою, А. Разіним, і Л. Тезарем у 1994 році.

При вивченні п'ятого питання необхідно звернути увагу на те, що багатомірні методи статистичного аналізу об'єднують методи вивчення статистичних даних, що є значеннями багатомірних кількісних або якісних ознак.

Вивчення шостого питання дає можливість засвоїти, що кореляційно-регресійний аналіз займає провідне місце у визначенні щільності зв'язку між факторними та результативними показниками, що не прибувають у функціональній залежності.

Темати рефератів

1. Податкове навантаження на малий бізнес в Україні, проблеми й наслідки.
2. Використання статистичних методів прийняття рішень у плануванні та прогнозуванні податкових надходжень.
3. Проблеми та напрями перекладання податкового тиску в Україні.
4. Застосування у податковому прогнозуванні економіко-математичних методів.
5. Сучасні тенденції оподаткування факторів виробництва в Україні.
6. Податкове навантаження на великих платників податків в Україні.
7. Фіскальні наслідки новацій Податкового кодексу України.
8. Теорії податкової межі та загальний рівень оподаткування економіки.
9. Концепції оптимального оподаткування доходів, капіталу та товарів.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Визначити тип податкової системи держави шляхом розрахунку ефективної податкової ставки. Підтвердити висновок про тип податкової системи шляхом виявлення характеру перерозподілу доходів громадян після сплати податків.

Варіант 1. До оподаткування доходи групи платників з низькими доходами становлять 60 млн. грн., доходи групи платників з високими доходами - 240 млн. грн. Сума сплачених податків групою платників з низькими доходами складає 3,6 млн. грн., групою платників з високими доходами - 26,4 млн. грн.

Варіант 2. До оподаткування доходи групи платників з низькими доходами становлять 80 млн. грн., доходи групи платників з високими 9 доходами - 260 млн. грн. Сума сплачених податків групою платників з низькими доходами складає 1,8 млн. грн., групою платників з високими доходами - 58,5 млн. грн.

Варіант 3. До оподаткування доходи групи платників з низькими доходами становлять 150 млн. грн., доходи групи платників з високими доходами - 630 млн. грн. Сума сплачених податків групою платників з низькими доходами складає 25,8 млн. грн., групою платників з високими доходами - 69,5 млн. грн.

Варіант 4. До оподаткування доходи групи платників з низькими доходами становлять 100 млн. грн., доходи групи платників з високими доходами - 480 млн. грн. Сума сплачених податків групою платників з низькими доходами складає 12 млн. грн., групою платників з високими доходами - 57,6 млн. грн.

Варіант 5. До оподаткування доходи групи платників з низькими доходами становлять 450 млн. грн., доходи групи платників з високими доходами - 960 млн. грн. Сума сплачених податків групою платників з низькими доходами складає 85 млн. грн., групою платників з високими доходами - 144 млн. грн.

Завдання 2. Валовий внутрішній продукт (ВВП) держави за рік становить 250 млрд. грош. од., податкові надходження до зведеного бюджету складають:

- прямі податки - 40 млрд. грош. од.;
- непрямі податки - 60 млрд. грош. од.

Необхідно визначити податкове навантаження на макрорівні.

Завдання 3. Витрати від надходження фінансових інвестицій дорівнюють \$100, прибутковість яких складає - 0,1316 (до сплати податків) і 0,1 (після сплати податків). Інвестиційні заходи планується проводити протягом 2 років, після закінчення зазначеного терміну планується виплата дивідендів. Розрахувати: дивіденди, податок з дивідендів у США, чисті надходження від інвестицій та прибуток після сплати податків.

Завдання 4. Постійне представництво іспанської корпорації в Україні придбало акції української фірми. По закінченні року були нараховані дивіденди в розмірі \$ 50 000. Підрахуйте підлягаючу сплаті в бюджет суму податку на доходи.

Завдання 5. У рамках міжнародного співробітництва українська фірма одержувала кредит від канадської корпорації, що не має на території України постійного представництва. Відповідно до умов договору відсотки по кредиту сплачуються один раз у квартал. Після закінчення першого кварталу українська фірма нарахувала відсотки за кредит у розмірі \$ 10 000.

Визначити:

1. чи виникає в даному випадку об'єкт оподаткування?
2. на кого покладений обов'язок по нарахуванню і перерахуванню податку?

Приклад виконання самотійного завдання:

Валовий внутрішній продукт (ВВП) держави за рік становить 370 млрд. грош. од., податкові надходження до зведеного бюджету складають: прямі податки - 55 млрд. грош. од.; непрямі податки - 72 млрд. грош. од. Необхідно визначити податкове навантаження на макрорівні.

Розв'язок

У міжнародній статистиці для виміру загального рівня податкового тиску на економіку використовується податковий коефіцієнт (tax ratio), що розраховується як відношення суми сплачених податків, включаючи обов'язкові відрахування у державні соціальні фонди, до ВВП у ринкових цінах (формула 5.1).

$$ПН = \frac{П}{ВВП} \times 100\% \quad (5.1)$$

де ПН - податкове навантаження на макрорівні;

П - суми сплачених податків, включаючи обов'язкові відрахування у державні соціальні фонди.

$$ПН = \frac{127}{370} \times 100\% = 34,3$$

Рекомендована література: [3, 7, 13, 23, 24, 37].

ТЕМА 6. ПРОГНОЗУВАННЯ ПОДАТКІВ, ЗБОРІВ ТА ІНШИХ ОБОВ'ЯЗКОВИХ ПЛАТЕЖІВ: МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ

Мета: оволодіння методикою прогнозування податків та зборів.

Питання для самостійного опрацювання

1. Податкове навантаження та методи його оцінювання на макрорівні.
2. Загальна характеристика методів податкового прогнозування і планування податкових надходжень.
3. Прогнозування прямих податків та непрямих податків.

Методичні вказівки

При вивченні першого питання необхідно пам'ятати, що визначення та досягнення ефективного показника податкового навантаження є необхідним для кожної країни, тому що завищене податкове навантаження може спричинити пригнічення виробництва, його тінізацію, зменшення податкових надходжень до бюджету країни тощо. Оптимальним вважається такий рівень податкового навантаження, який передбачає вилучення частини доходів економічних суб'єктів, що не перешкоджає їхньому розвитку, і водночас, що є достатнім для втручання держави в економічні процеси, необхідні для підвищення ефективності національної економіки в цілому.

У другому питанні необхідно звернути увагу на те, що використання методів економіко-математичного моделювання при прогнозуванні надходжень до бюджету є одним з достатньо поширених методів прогнозування. Вибір методу прогнозування не залежить ні від виду податку чи податкової групи, ні від типу платника податку. Важливою є мета, що висувається на перший план при розробці планів податкових надходжень. Практично вибір того чи іншого методу податкового планування залежить від рівня кваліфікації працівників та технічного озброєння податкових інспекцій. В умовах нестійкого характеру економічних процесів, на практиці можуть бути реалізовані лише два види прогнозів – оперативний (до одного місяця) та короткотерміновий (до одного року). У прогнозуванні податкових надходжень необхідно брати до уваги фактичні динамічні ряди надходжень податків за попередні періоди.

При підготовці третього питання необхідно враховувати, що для прогнозування обсягів податкових надходжень до бюджету необхідно використовувати методи, що базуються на виявленні тенденцій розвитку вартісних пропорцій економіки країни (метод макроекономічних індикаторів, метод міжгалузевого балансу, макроекономічний інтегрований метод) та методи, що передбачають розробку і застосування економіко-математичних моделей прогнозування (кореляційно-регресійний аналіз, моделі прогнозування часових рядів економічних систем, імітаційні моделі, методи екстраполяції тренду). Кризові явища в економіці України суттєво впливають на обсяги надходжень доходів до державного бюджету (зокрема, надходжень ПДВ).

Теми рефератів

1. Проблеми прогнозування податкових надходжень.
2. Оцінка впливу прямих податків на доходи бюджету.
3. Інституційні засади прогнозування податкових надходжень.
4. Сутність прогнозування податкових надходжень як складової формування доходів бюджету.
5. Прогнозування надходжень ПДВ.
6. Оцінка прогнозування надходжень податку на прибуток підприємств.
7. Оцінка прогнозування надходжень податку на додану вартість.
8. Оцінка прогнозування надходжень податку на доходи фізичних осіб.
9. Переваги податку на додаткову вартість. Основні методи визначення ПДВ.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Розрахувати прогнозовану суму надходжень до Державного бюджету від податку на прибуток. У звітному році підприємства регіону отримали прибуток у наступному розмірі:

- с/г – 35 млн. грн.;б
- промисловість – 98 млн. грн.;
- будівельний сектор – 58 млн. грн.;
- торгівля – 48 млн. грн.;
- транспорт та зв'язок – 28 млн. грн.;
- послуги – 42 млн. грн.

У поточному році надано пільг з податку на прибуток промисловим підприємствам на суму 1,2 млн. грн. У сфері послуг 5% прибутку оподатковується за ставкою 0%.

Очікуваний індекс-дефлятор на наступний рік – 113%. Сума реструктуризованої недоїмки термін сплати якої припадає на наступний рік – 1,8 млн. грн., а очікувана сума недоїмки у наступному році – 3,8 млн. грн.

Завдання 2. Розрахувати прогнозовану суму надходжень до Державного бюджету від ПДВ. У звітному році сума ПДВ, що була сплачена до Державного бюджету за галузями економіки в області становила:

- АПК – 356 млн. грн.;
- промисловість – 2426 млн. грн.;
- будівельний сектор – 552 млн. грн.;
- торгівля – 406 млн. грн.;
- транспорт та зв'язок – 351 млн. грн.;
- послуги – 448 млн. грн.

У поточному році сума відшкодованого ПДВ промисловим підприємствам складала 11% від сплаченої суми ПДВ, а у сфері послуг 8%. У наступному році прогнозується зменшення бази оподаткування ПДВ: для підприємств торгівлі на 10%, у сфері послуг – 30%. Очікуваний індекс-дефлятор на наступний рік – 112%. Сума реструктуризованої недоїмки термін сплати якої припадає на наступний рік – 247 млн. грн., а очікувана сума недоїмки у

наступному році – 298 млн. грн.

Завдання 3. Американська фірма вкладає \$1,000 у дочірнє підприємство, розташоване в країні, де ставка податку дорівнює 26%. Ставка податку у США дорівнює 34%. Обмінний курс дорівнює \$1 за 2 ЄВРО. Прогнозований дохід у разі реалізації інвестиційного проекту - 2,880 ЄВРО, термін окупності два роки, прогнозований обмінний курс на період окупності \$1 за 1,5 ЄВРО.

Розрахувати:

- 1 Суму доходу після сплати податків за кордоном.
2. Оподатковуваний дохід материнської компанії (у доларах) в кінці другого року, якщо всі грошові кошти будуть переведені до США.
3. Податок, що потрібно заплатити у США у прогнозованому періоді.
4. Суму доходу материнської компанії після сплати всіх податків.
5. Прибутковість інвестицій у доларах.

Завдання 4. Товариство „Схід” заявило до відшкодування суму ПДВ 5520 грн. Та відобразило це у податковій Декларації за березень від 20.04.20__р. Згідно із законодавством товариство разом з Декларацією подало копії платіжних доручень за період з 01.01.20__ р. по 19.04.20__ р., за якими сума сплаченого податкового кредиту склала 12320 грн. та ввізну ВМД, що підтвердила імпорт товару 10.03.20__ р. митною вартістю 7234 грн. ПДВ по ставці 20% був сплачений при розмитненні в розмірі 1447 грн. Подані також ВМД з експортних операцій, що засвідчують вивіз товарів, загальною вартістю – 35240 грн. Крім того, здійснена експортна поставка товарів у рамках бартерного контракту на суму 10430 грн. На території України за звітний період були здійснені операції продажу товару на суму 60285 грн. (без ПДВ), ПДВ – 12057грн. Зробіть розрахунок експортного відшкодування ПДВ ТОВ „Схід”.

Приклад виконання самостійного завдання:

Розрахувати прогнозовану суму надходжень до Державного бюджету від ПДВ. У звітному році сума ПДВ, що була сплачена до Державного бюджету за галузями економіки в області становила:

- АПК – 276 млн. грн.;
- промисловість – 2826 млн. грн.;
- будівельний сектор – 582 млн. грн.;
- торгівля – 376 млн. грн.;
- транспорт та зв'язок – 301 млн. грн.;
- послуги – 368 млн. грн.

У поточному році сума відшкодованого ПДВ промисловим підприємствам складала 10% від сплаченої суми ПДВ, а у сфері послуг 7%. У наступному році прогнозується зменшення бази оподаткування ПДВ: у промисловості на 20%, у будівельній галузі – 30%. Очікуваний індекс-дефлятор на наступний рік – 114%. Сума реструктуризованої недоїмки термін сплати якої припадає на наступний рік – 265 млн. грн., а очікувана сума недоїмки у наступному році – 326 млн. грн.

Розв'язок

Розрахуємо суму податкових надходжень до бюджету поточного року:

$$276 + (2826 - 2826 \times 0,1) + 582 + 376 + 301 + (368 - 368 \times 0,07) = \\ 276 + 2543,4 + 582 + 376 + 301 + 342,24 = 4420,64 \text{ млн. грн.}$$

Розрахуємо суму податкових надходжень до бюджету наступного року:

$$(276 + 2543,4 \times 0,8 + 582 \times 0,7 + 376 + 301 + 342,24) \times 1,14 + 265 - 326 = \\ (276 + 2034,72 + 407,4 + 376 + 301 + 342,24) \times 1,14 + 265 - 326 = \\ = 4120 \text{ млн. грн.}$$

Рекомендована література: [8, 15, 16, 18, 25, 34, 35, 38].

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИРІШЕННЯ

1. Типовий процес прогнозування і планування включає:

- 1) оцінку пропозицій щодо основних питань;
- 2) визначення завдання, змісту програми, відповідальності і витрат для реалізації кожної ініціативи;
- 3) визначення пріоритетів з-поміж різних пропозицій.

2. Групування переліків індикаторів проводиться відповідно до визначених груп ризиків:

- 1) індикатори податкових пільг;
- 2) індикатори податкових надходжень;
- 3) індикатори оптимізації оподаткування.

3. Основними завданнями податкового планування є:

- 1) з'ясування факторів впливу на формування податкового навантаження і податкових зобов'язань підприємства;
- 2) сплата податків відповідно до законодавства без вибору альтернативних варіантів оптимізації податкових платежів;
- 3) розробка перспективних та поточних планів функціонування підприємства з урахуванням факторів впливу на формування податкового навантаження і податкових зобов'язань підприємства.

4. Економічними передумовами виникнення та розвитку податкового планування:

- 1) орієнтація підприємств на отримання збитку;
- 2) відсутність необхідності пристосовування до мінливості зовнішнього середовища, умов ринкової конкуренції;
- 3) об'єктивний характер існування податків і податкової системи.

5. Заходи непрямого впливу на економіку та соціальні процеси через зміну податків, податкових ставок, податкових пільг, зниження чи підвищення загального рівня оподаткування, відрахувань до бюджету, є:

- 1) податковим регулюванням;
- 2) регулюванням податкової системи;
- 3) інструментами податкового регулювання.

6. Установлення прогресивних ставок сприяє перенесенню центра навантаження оподаткування на платників, які мають:

- 1) більші розміри бази оподаткування;
- 2) менші розміри бази оподаткування;
- 3) не залежить від розміру бази оподаткування.

7. Інструменти якого характеру збільшують податкове навантаження на

платника податків у разі здійснення ними небажаних (з погляду інтересів держави) дій або господарських операцій:

- 1) стимулюючого;
- 2) стримувального;
- 3) нейтрального.

8. Хто в середині минулого століття вперше створив такі інструменти міжнародної економічної діяльності, як офшорні зони, міжнародне податкове планування та трастові схеми діяльності підприємств і фізичних осіб:

- 1) англійські економісти;
- 2) англійські юристи;
- 3) американські юристи.

9. Виділяють такі групи методів міжнародного податкового планування:

1) методи зниження сукупного рівня оподаткування через оптимальний перерозподіл прибутку для цілей оподаткування в межах країн здійснення зовнішньоекономічної діяльності;

2) методи спрямовані на зниження сукупного рівня оподаткування компанії через перенесення частини функцій та ризиків компанії і відповідно її прибутку для цілей оподаткування у податковій юрисдикції інших країн чи територій, де вони підпадають під порівняно більш сприятливі умови оподаткування;

3) методи зниження сукупного рівня оподаткування через оптимальний перерозподіл прибутку для цілей оподаткування в межах України.

10. У фінансовій сфері найбільші офшорні фінансові ринки концентруються у:

- 1) США;
- 2) Великій Британії;
- 3) Японії.

11. Часто формування компаній в офшорних зонах асоціюють із:

- 1) відмиванням брудних грошей;
- 2) невисокими доходами;
- 3) благодійністю.

12. Основне завдання податкового прогнозування і планування:

1) практичне втілення розроблених у процесі реалізації функції планування заходів щодо організації й функціонування податкової системи держави;

2) розробка законодавчих нормативних актів, які регламентують порядок організації й функціонування податкової системи держави на основі обраної податкової політики держави;

3) забезпечення якісних та кількісних параметрів бюджетних завдань і перспективних програм соціально-економічного розвитку країни, виходячи із

розробленої і прийнятої у законодавчому порядку соціально-економічної доктрини.

13. Податковий механізм - це:

- 1) правове та організаційне забезпечення створення та функціонування податкової системи держави;
- 2) система форм та методів управління податковою системою з метою реалізації податкової політики;
- 3) сукупність прийомів та методів реалізації податкової політики.

14. Функція планування податкової системи - це:

- 1) комплекс заходів, спрямованих на перевірку ефективності функціонування чинної податкової системи держави з метою внесення до неї необхідних коригувань;
- 2) коригування чинної податкової системи з метою підвищення її ефективності;
- 3) розробка законодавчих нормативних актів, що регламентують порядок організації й функціонування податкової системи держави на основі обраної податкової політики держави.

15. Динаміка податкового коефіцієнта в Україні протягом 2006-2016 рр. засвідчує помірну тенденцію до:

- 1) його зростання;
- 2) його зменшення;
- 3) залишається без змін.

16. Стосовно ступеня формалізації методи податкового прогнозування можна поділити на:

- 1) матричні;
- 2) розрахункові;
- 3) інтуїтивні.

17. Результати групування країн ОЕСР засвідчили, що у більшості з них значення податкового коефіцієнту знаходиться в межах 25-30 %. При цьому найбільше значення податкового коефіцієнту спостерігалось в:

- 1) Фінляндії;
- 2) Швеції;
- 3) Південній Кореї.

18. Найбільш традиційним показником, що дозволяє оцінити рівень податкового навантаження в країні є:

- 1) податковий коефіцієнт;
- 2) частка чистих податків у ВВП;
- 3) рівень податків у розрахунку на одного зайнятого та на душу населення.

19. Найменше значення податкового коефіцієнту спостерігалось в:

- 1) Японії;
- 2) Швеції;
- 3) Південній Кореї.

20. На податкові надходження припадає понад _____ формування доходної частини державного бюджету:

- 1) 50%;
- 2) 100%;
- 3) 70%.

21. Прогноз обсягу надходжень якого податку базується на прогнозних обсягах виробництва, реалізації та імпорту підакцизних товарів, а також обмінному курсі гривні до долара США:

- 1) Акцизний податок;
- 2) ПДВ;
- 3) Податок на прибуток.

22. Необхідно враховувати вплив таких чинників на надходження податку з доходів фізичних осіб:

- 1) наявність заборгованості із заробітної плати і тенденцію до її зменшення (збільшення);
- 2) тенденції підприємств до інвестування або накопичення капіталу;
- 3) заниження місцевою владою обсягу очікуваних доходів місцевих бюджетів.

23. Резерви щодо надходжень податку на доходи фізичних осіб:

- 1) Збільшення надходжень за рахунок законодавчих змін щодо зайнятості населення;
- 2) Боротьба з тінізацією доходів громадян;
- 3) Зменшення податкового боргу з податку на доходи фізичних осіб.

24. Методика прогнозування надходжень ПДВ (“Про затвердження методики прогнозування податку на додану вартість” від 31.08.2004) передбачає:

- 1) три етапи;
- 2) шість етапів;
- 3) сім етапів.

25. Розрахунок надходжень з податку на додану вартість здійснюється з урахуванням таких чинників:

- 1) очікуваних надходжень базового року (виходячи з факту 10 місяців);
- 2) впливу за рахунок зміни контингенту платників;
- 3) впливу змін у законодавстві.

26. Обчислення бази оподаткування та прогнозування податкових надходжень здійснюються на підставі:

- 1) основних напрямів економічного і соціального розвитку території;
- 2) облікових даних про кількість платників за кожним видом доходів та суми нарахованих платежів з урахуванням пільг;
- 3) вірні відповіді 1 і 2.

27. Прийнято «виділяти» _____ можливі моделі поведінки платників податків:

- 1) три ;
- 2) п'ять;
- 3) чотири.

28. Підприємство сплатило в звітному періоді податки на суму 3,5 тис. грн, а в базовому, після проведення податкової оптимізації, 3 тис. грн. Визначити абсолютне зменшення податкових платежів, що їх сплачує підприємство:

- 1) 500 грн;
- 2) 5 тис. грн;
- 3) 85,7%.

29. Розрахуйте загальний коефіцієнт ефективності оподаткування підприємства, якщо його чистий прибуток, отриманий від усіх видів господарської діяльності – 8,1 тис. грн, а податкові платежі за цей період – 1,9 тис. грн.:

- 1) 6,2;
- 2) 4,3;
- 3) 10.

30. Розрахуйте коефіцієнт податкомісткості реалізованої продукції, якщо обсяг реалізації продукції – 20 тис. грн, а податкові платежі за цей період – 1,9 тис. грн.:

- 1) 0,1;
- 2) 10,5;
- 3) 21,9.

31. Організаційні форми аналізу ефективності податкового планування на підприємстві можуть бути різними і визначаються:

- 1) галузевою специфікою;
- 2) організаційно-правовою формою;
- 3) розмірами підприємства.

32. Трансформація національної податкової системи України відбувається під вирішальним впливом таких зовнішніх чинників, як:

- 1) міжнародна податкова конкуренція;

- 2) пенсійна реформа;
- 3) європейська податкова гармонізація.

33. Заходи непрямого впливу на економіку та соціальні процеси через зміну податків, податкових ставок, податкових пільг, зниження чи підвищення загального рівня оподаткування, відрахувань до бюджету, є:

- 1) податковим регулюванням;
- 2) регулюванням податкової системи;
- 3) інструментами податкового регулювання.

34. Сукупність усіх наявних (передбачених чинним законодавством) засобів і можливостей свідомої реалізації регулюючої функції податків, що містяться в кожному окремому податку (зборі) й податковій системі загалом - це:

- 1) податковий потенціал території;
- 2) фіскальний потенціал країни;
- 3) регулюючий потенціал податкової системи.

35. Можливість зменшення оподаткованого прибутку на суму негативного значення об'єкта оподаткування податкових періодів належить до інструментів податкового регулювання:

- 1) системних;
- 2) комплексних;
- 3) локальних.

36. Комплекс пільг, який вводиться одночасно за декількома різними податками й зборами та стосуються суб'єктів господарювання однієї галузі або платників, що здійснюють певний вид діяльності, є, по суті:

- 1) спеціальним режимом оподаткування, який вводиться за територіальною ознакою;
- 2) спеціальним режимом оподаткування, який запроваджується за галузевою ознакою;
- 3) вільною економічною зоною.

37. Спрощена система оподаткування належать до інструментів податкового регулювання:

- 1) системних;
- 2) комплексних;
- 3) локальних;

38. Установлення неоподаткованого максимуму бази оподаткування (наприклад, за єдиним соціальним внеском) є різновидом пільги:

- 1) зменшення об'єкта оподаткування;
- 2) зменшення (обмеження) бази оподаткування;
- 3) зменшення суми податку, що підлягає стягненню до бюджету;

39. Можливість вибору платником ПДВ квартального податкового періоду є різновидом пільги:

- 1) збільшення податкового періоду;
- 2) звільнення від оподаткування окремих категорій платників податків;
- 3) розстрочення та відстрочення сплати податкових зобов'язань.

40. Вид податкових пільг, спрямований на зменшення бази оподаткування шляхом звільнення окремих її складових (бази) від сплати податку:

- 1) податкові вилучення;
- 2) податкові вирахування;
- 3) податкові кредит, розстрочка та відстрочка.

41. Сукупний обсяг ресурсів країни, що підлягають оподаткуванню, або максимально можливий обсяг податкових надходжень бюджетів усіх рівнів, визначених в умовах чинного бюджетно-податкового законодавства - це:

- 1) фінансовий потенціал держави;
- 2) податковий потенціал регіону;
- 3) фіскальний потенціал податкової системи.

42. Основним кількісним показником виконання податками фіскальної функції є:

- 1) податковий коефіцієнт;
- 2) податкове навантаження на економіку країни;
- 3) питома вага податків у доходах зведеного бюджету.

43. Фіскальна функція податку, що відображає фундаментальне призначення оподаткування, забезпечує:

- 1) формування дохідної частини бюджету та державних цільових фондів;
- 2) рівномірний розподіл сум податкових надходжень між ланками бюджетної системи;
- 3) стабілізацію загальнодержавного та регіонального рівня соціального захисту й соціального забезпечення громадян і надання соціальних гарантій;

44. Викликане оподаткуванням погіршення добробуту платника податків, що виявляється у зменшенні його доходів, що не компенсуються наданням суспільних благ, профінансованих за рахунок сплати податків, а також у зміні структури споживання платника - це:

- 1) податкова квота;
- 2) податкове навантаження на доходи;
- 3) податкове навантаження на фізичних осіб.

45. Розрахунок ефективних ставок податків на працю, капітал і споживання передбачає класифікацію податків за:

- 1) формою оподаткування;
- 2) способами утримання;

3) економічними функціями.

46. Уперше методику оцінки рівня податкового навантаження на основі ефективних ставок було запропоновано в 1994 році:

- 1) Е. Мендозою, А. Разіним, і Л. Тезарем;
- 2) Де Хааном та Б. Волкерінком;
- 3) Д. Кері, Г Чилінгіріаном та Дж. Рабесоном.

47. Світова практика визначення граничної норми оподаткування для кожної окремої країни встановлюється емпіричним шляхом за такими ознаками:

- 1) у разі підвищення податкових ставок надходження до бюджету знижуються чи зростають непропорційно повільно;
- 2) зростають масштаби ухилення та уникнення від оподаткування;
- 3) знижуються темпи економічного зростання, скорочуються інвестиції, зменшується кількість робочих місць тощо.

48. Згідно з інституціональною економічною теорією під час розрахунку податкового тягаря на фізичних осіб має враховуватися не лише сума податкових зобов'язань індивіда, а й:

- 1) витрати податкових розрахунків;
- 2) витрати утримання податків;
- 3) витрати інституціоналізації.

49. Предметом знання, яке дістало у фінансовій науці назву «економіка оподаткування» (economics of taxation) є:

- 1) фінансовий потенціал держави;
- 2) фіскальний потенціал податкової системи;
- 3) ефекти впливу податків на економіку.

50. Ефекти впливу податків на економіку загалом і на окремих її платників, пов'язані з економічними обмеженнями, що виникають у результаті сплати податків і відволікання коштів від інших можливих напрямів їх використання — це:

- 1) податковий коефіцієнт;
- 2) податкове навантаження;
- 3) податкова квота.

51. Експортно-промислові зони – це:

а) частина території держави, де товари іноземного походження можуть зберігатися, купуватися та продаватися без сплати мита і митних зборів або з їх відстроченням;

б) частина території держави, на якій запроваджується спеціальний (пільговий податковий, валютно-фінансовий, митний тощо) режим економічної діяльності з метою стимулювання підприємництва;

в) зони, виділені з території країни, діяльність яких спрямована на виробництво товарів, передусім на задоволення потреб експорту.

52. Зони, в яких запроваджується особливо сприятливий режим проведення банківських та страхових операцій, що здійснюються в іноземній валюті для обслуговування нерезидентів – це:

- а) туристично-рекреаційні зони;
- б) банківсько-страхові зони;
- в) науково-технічні зони.

53. Спеціальний правовий режим міжнародного товарообігу між підприємствами та організаціями, що розташовані в прикордонних районах сусідніх держав, які мають спільні морські та сухопутні кордони – це:

- а) прикордонна торгівля;
- б) транскордонне торгівля;
- в) інтеграційна торгівля.

54. Історично склалося так, що вихідною ознакою вільних економічних зон була наявність особливого режиму:

- а) амортизаційного оподаткування;
- б) митного оподаткування;
- в) немає правильної відповіді.

55. Головними особливостями ВЕЗ порівняно з іншою територією країни є:

- а) наявність податкових, митних, амортизаційних та інших пільг;
- б) наявність тільки податкових та амортизаційних пільг;
- в) наявність лише митних та амортизаційних пільг.

56. Скільки відсотків складає єдина ставка ввізного мита (країн, які не входять до Європейського Союзу) у сукупності для всіх товарів:

- а) 3,5 %;
- б) 4 %;
- в) 4,5%.

57. Фізичні особи (з країн, які не входять до Європейського Союзу) вправі здати підлягаючі декларуванню товари на збереження, термін який не може перевищувати:

- а) 20 календарних днів;
- б) тиждень;
- в) місяць.

58. Мито за своєю економічною сутністю є:

- а) непрямим податком;
- б) прямим податком;

в) державним податком.

59. Максимальний термін тимчасового ввозу транспортного засобу в ЄС складає:

а) два роки;

б) рік;

в) один рік і 6 місяців.

60. Податок на додану вартість для більшості ВЕЗ в Україні:

а) звільняється на 5 років ввезення сировини, матеріалів;

б) звільнення на термін освоєння земельної ділянки;

в) звільнення в разі експорту продукції.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Сутність податкового планування.
2. Ефект від застосування методів податкового планування в області ПДВ.
3. Завдання податкового регулювання на макрорівні.
4. Види інструментів податкового регулювання.
5. Комплексні механізми податкового регулювання в Україні.
6. Види податкових пільг.
7. Сутність фіскального потенціалу податкової системи.
8. Фіскальна роль податкової системи.
9. Підходи до визначення податкового навантаження.
10. Сутність ефективних ставок оподаткування.
11. Макроекономічне прогнозування.
12. Фактори, що впливають на якість податкового прогнозування.
13. Застосування в податковій роботі багатомірних методів статистичного аналізу.
14. Застосування в податковій роботі кореляційно-регресійного аналізу.
15. Застосування в податковій роботі статистичних методів прийняття рішень.
16. Застосування в податковій роботі економіко-математичних методів.
17. Поняття міжнародного податкового планування.
18. Взаємозалежність міжнародного податкового права і міжнародного податкового планування.
19. Види міжнародного податкового планування.
20. Основи організації міжнародного податкового планування.
21. Принципи податкового планування.
22. Етапи податкового планування.
23. Бюджет України. Принципи планування та державного регулювання бюджету.
24. Сутність та основні цілі процесу бюджетного планування.
25. Методи бюджетного планування.
26. Критерії оптимальності у податковому плануванні.
27. Структура системи оподаткування, що діє в країні.
28. Податкова політика.
29. Міжнародне корпоративне податкове планування.
30. Поточне податкове планування.
31. Стратегічне податкове планування.
32. Фіскальний потенціал податкової системи.
33. Показники оцінки фіскального потенціалу та фіскальної функції податкової системи.
34. Поняття та методи визначення податкового навантаження.
35. Податкове навантаження на фактори виробництва та споживання.

36. Структура податкових надходжень до бюджету
37. Чинники впливу на основні та найбільш суттєві види податків.
38. Податкове регулювання у спеціальних економічних зонах.
39. Основи управління податками на підприємствах і в організаціях.
40. Процеси ухилення від сплати податків.
41. . Етапи формування податкової системи України.
42. . Характеристика основних елементів формування міжнародного оподаткування України.
43. . Стимулююче значення податкових пільг при плануванні збільшення інвестиційної діяльності підприємства.
44. Основні тенденції розвитку податкових систем ведучих закордонних країн.
45. Регулювання економічних та податкових відносин України з іншими державами.
46. . Особливості побудови податкових системи країн ЄС.
47. Структура оподаткування у розвинутих закордонних країнах.
48. Приоритетні напрямки податкової політики у країнах ЄС та її особливості.
49. Порядок нарахування та сплати податків з доходів громадян в різних країнах світу.
50. . Основні цілі створення вільних економічних зон.

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Вільна економічна зона: а) частина території країни, на якій товари розглядаються як об'єкти, що знаходяться за межами митної території та не підлягають звичайному митному контролю та оподаткуванню (згідно з рішеннями Кіотської конференції (1973)); б) частина території України, на якій створюється та діє спеціальний правовий режим економічної діяльності, порядок використання та дії законодавства України (згідно із законодавством України).

Гармонізація податків — уніфікація податків, обов'язкових платежів та зборів, координація діючих податкових систем різних країн та їх податкових політик. Як приклад можна навести утворення єдиного митного союзу та розроблення єдиної митної політики деяких держав Західної Європи.

Інструмент податкового регулювання - сукупність норм податкового законодавства, що забезпечують вплив держави на економічну поведінку платника податків через його економічні інтереси з метою досягнення певного економічного або соціального результату.

Ефективні ставки податку - ставки за групами податків з єдиною податковою базою, що розраховуються як відношення податкових надходжень (за даними статистики державних фінансів) до податкових баз, визначених за інформацією системи національних рахунків (СНР).

Міжнародні податкові відносини — відносини між країнами з приводу взаємного регулювання сфери застосування законодавства.

Міжнародний податковий договір або угода про уникнення подвійного оподаткування (double taxation treaty) - договір між двома державами з питань оподаткування. Його основна мета - виключити можливість обкладання одного й того ж самого доходу, отриманого від міжнародної комерції, двічі - у двох державах. Крім того, договір звичайно встановлює знижені ставки податку в джерела на пасивні доходи в іншій державі (дивіденди, відсотки, роялті). Міжнародні податкові договори широко застосовуються в міжнародному податковому плануванні.

Міжнародне податкове планування (international tax planning) - легальна діяльність зі зменшення податкового тягаря в міжнародній комерції. Одним з основних інструментів міжнародного податкового планування є офшорні компанії. Широке застосування в міжнародному податковому плануванні мають міжнародні угоди про виключення подвійного оподаткування.

Мета податкового планування суб'єкта господарювання - створення умов, що сприяють збільшенню прибутку за рахунок скоординованого, комплексного та цілеспрямованого використання різних режимів оподаткування.

Митні союзи — угода між двома або більше державами про скасування мита між ними. В деяких випадках вони можуть носити колективний

протекціонізм.

Офшорна зона — територія держави (або в цілому держава), в якій діють мінімальні податкові ставки, головним чином на прибуток, або взагалі податок відсутній. В цих зонах спрощенні умови реєстрації підприємства, спрощена система звітності. Такі зони утворюються з метою залучення в країну коштів, які спрямовані на розвиток власного бізнесу.

Офшорна компанія (offshore company) - юридична особа з нульовим або зниженим рівнем оподаткування, зареєстрована в одній з офшорних зон. Є основним інструментом міжнародного податкового планування.

Планування податкової політики — визначення загальної суми всіх податкових платежів в цілому по підприємству на майбутній період. При плануванні податкової політики в першу чергу проводиться розробка розміру податків, які займають найбільшу питому вагу в загальних податкових платежах підприємства, а потім по всіх інших податках.

Планування податку — розроблення прогнозу та конкретної суми податкового платежу різними методами в залежності від його виду та діючої методики його розрахунку.

Податкова гавань (tax haven) - це держави й території, що мають таку назву з-за проведену ними політику залучення капіталів з-за кордону шляхом надання їм широких податкових пільг, завдяки так званому офшорному законодавству, тобто законів, які гарантують знижене оподаткування, або навіть відсутність оподаткування, для компаній, зареєстрованих відповідно до вимог, викладених у даних законах.

Податковий коефіцієнт - показник рівня оподаткування в країні, який розраховується як співвідношення загального обсягу податкових надходжень зведеного бюджету та обов'язкових платежів до загальнодержавних позабюджетних фондів до ВВП.

Податкове навантаження - ефекти впливу податків на економіку загалом і на окремих її платників, пов'язані з економічними обмеженнями, що виникають у результаті сплати податків і відволікання коштів від інших можливих напрямів їх використання.

Податкове регулювання - цілеспрямований вплив держави на учасників економічних відносин за допомогою засобів та інструментів податкової політики з метою досягнення бажаних соціально-економічних результатів. Податкове регулювання як процес ґрунтується на свідомому, активному й цілеспрямованому використанні існуючої незалежно від волі суб'єктів управління регулюючої функції податків задля отримання певних соціально-економічних результатів.

Подвійне оподаткування (double taxation) - це одночасне оподаткування доходів юридичних чи фізичних осіб на різних стадіях їх формування, але в межах однієї виробничої діяльності. Наприклад багаторазове оподаткування доходів громадян при сплаті обов'язкових платежів у пенсійний фонд, фонд страхування на випадок безробіття та інше. В міждержавному змісті це обкладання податком одного і того ж об'єкта оподаткування одним податком в різних країнах. Наприклад, обкладання податком на додану вартість

та ін.

Планування податкових надходжень - сукупність практичних дій органів управління з вироблення загальних підходів до формування дохідних частин бюджетів у частині податкових надходжень на майбутній період.

Податкове планування - цілеспрямована діяльність підприємства у частині управління податковими платежами з метою їх оптимізації і для збільшення прибутковості бізнесу в межах, визначених законодавством.

Податковий ризик - теоретична ймовірність того, що внаслідок певних дій платника податку певні платежі до бюджету можуть надійти не в повному обсязі або несвоєчасно.

Ризик податкового планування суб'єктів господарювання - це спричинена невизначеністю та конфліктністю податкової сфери імовірність виникнення негативних наслідків в процесі прийняття альтернативних управлінських рішень щодо реалізації податкової політики підприємства, спрямованої на мінімізацію податкових платежів.

Спеціальні пільгові режими - комплексні інструменти податкового регулювання, що одночасно стосуються кількох основних податків і зборів і створюють спеціальний режим оподаткування для певних груп платників, які відповідають установленим критеріям, певним видам економічної діяльності чи окремим територіальним утворенням.

Фіскальний потенціал податкової системи - це сукупність усіх наявних (передбачених чинним законодавством) засобів і можливостей свідомої реалізації фіскальної функції податків, що містяться в кожному окремому податковому платежі й податковій системі загалом.

Ухилення від сплати податків (tax evasion) — дії платника податку, які спрямовані на зниження його розміру або взагалі відмова від сплати податків з порушенням чинного податкового законодавства.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Берлач А. І. Податкове право України: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А.І. Берлач // Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини "Україна". — К. : Університет «Україна», 2006. — 336 с.
2. Бех Г. В. Податкове право: навч. посіб. / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого / М.П. Кучерявенко (ред.). — К. : Юрінком Інтер, 2003. — 400 с.
3. Іванов Ю.Б. Податковий менеджмент / Ю.Б. Іванов, А.І. Крисоватий, А.Я. Кізима, В.В. Карпова : підручник. - К.: Знання, 2008. - 525 с.
4. Ісаншина Г.Ю. Податковий менеджмент / Г.Ю. Ісаншина: навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2003. - 260 с
5. Карп М.В. Налоговый менеджмент / М.В. Карп: Учеб. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. - 477 с.
6. Литвиненко Я.В. Податкова політика / Я.В. Литвиненко: навч. посіб. - К.: МАУП, 2003. - 224 с.
7. Рева Т.М. Податковий менеджмент / Т.М. Рева: навч. посіб. - К.: Центр навчальної літератури, 2003. - 282 с.
8. Глумачний словник сучасної української мови / І.М. Забіяка. - К.: Арій, 2007. - 512 с.
9. Юткина Т.Ф. Налоги и налогообложение / Т.Ф. Юткина: учебник. - М.: ИНФРА-М, 2000. - 429 с.

Додаткова:

10. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - №30. – Ст.141.
11. Податки у термінах і визначеннях: короткий словник-довідник податківця / П.В. Мельник (голова ред.кол.), Ю.В. Бондар (упоряд.). — К. : ДП «ІВЦ ДПА України», 2008. — 736 с.
12. Податкова система: практичні питання застосування норм Податкового кодексу України / Державна податкова служба України; за заг. ред. В.Ю. Захарченка. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 368 с. – (Бібліотека платника податків; кн. 1 (19)). – 360 с.
13. Пришва Н.Ю. Податкове право: навч. посіб. / Н.Ю. Пришва. – К.: Хрінком Інтер, 2010. – 368 с.
14. Джаарбеков С. М. Методы и схемы оптимизации налогообложения / С. М. Джаарбеков. – М. : МЦФЭР, 2004. – 672 с.
15. Золотько І. А. Податкова система : [навч. посібник] / І. А. Золотько. – К. : КНЕУ, 2005. – 204 с.
16. Ярема Б. П. Податковий менеджмент : [навч. посібник] / Б. П. Ярема, В. П. Маринець. – Львів : “Магнолія 2006”, 2007. – 224 с.
17. Жарко Р. П. Теоретико-методичні засади удосконалення податкового регулювання підприємницької діяльності : автореф. дис. на здобуття наук.

- ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.01 / Р. П. Жарко. – К., 2006. – 20 с. (укр.).
18. Бережний Є. Б. Податкове регулювання підприємницької діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.02 / Є. Б. Бережний. – Х., 2000. – 18 с. (укр.).
19. Лайко П. А. Податкове регулювання підприємницької діяльності : монографія / П. А. Лайко, Р. П. Жарко. – К., 2007. – 252 с.
20. Проблеми розвитку податкової політики та оподаткування : монографія / [за заг. ред. Ю. Б. Іванова]. – Х., 2007. – 445 с.
21. Податковий Кодекс України: Закон України від 02 грудня 2010 р. - № 2755- VI (зі змінами та доповненнями).
22. Іванов Ю. Б. Проблеми податкового регулювання і планування податкових платежів : наукове видання / Ю. Б. Іванов. – Х., 2006. – 240 с.
23. Крисоватий А. І. Адміністрування податків в Україні: організація та напрями трансформації : монографія / А. І. Крисоватий, Т. Л. Томнюк. – Тернопіль : ВПЦ, «Економічна думка ТНЕУ», 2012. – 212 с.
24. Майбуров І. А. Реформирование налоговых систем. Теория, методология и практика : монографія / [под ред. И. А. Майбурова, Ю. Б. Иванова]. – К. : Кондор, 2011. – 352 с.
25. Турбулентность налоговых реформ / [С. И. Юрий, А. И. Крисоватый, И. А. Майбуров, Т. В. Кошук]. – К. : Знання, 2011. – 382 с.
26. Іванов Ю. Б., Тищенко О. М. та ін. Регулятивний потенціал податкової системи України: Монографія / Ю. Б. Іванов, О. М. Тищенко, К. В. Давискіба та ін.; За заг. ред. Ю. Б. Іванова. — Харків: Вид. ХНЕУ, 2009. - 336 с.
27. Крисоватий А. І., Валігура В. А. Домінанти гармонізації оподаткування: національні та міжнародні вектори / Монографія. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. — 248 с.
28. Экономика налоговых реформ : монографія (Под ред. И. А. Малибурова, Ю. Б. Иванова, Л. Л. Тарангул. — К.: Алерта, 2013. — 432 с.
29. Про методики прогнозування показників надходжень до бюджету : Наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2010 р. № 1646.
30. Про затвердження Методики прогнозування надходжень податку на додану вартість : Наказ Міністерства фінансів України, Міністерства економіки та з європейської інтеграції України, Державної податкової адміністрації України, Державної митної служби України від 31.08.2004 р. № 545/315/502/637.
31. Бюджетний кодекс України: Закон України від 8 липня 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2010. - № 50-51. - Ст. 572.
32. Митний кодекс України // Відомості Верховної Ради України.— 2012.— №44-45, №46-47, № 48. – Ст. 552.
33. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України.— 2004.— №50. – Ст.540.211
34. Кучерявенко М. П. Податкове право України. Академічний курс: підручник / М.П. Кравченко — К.: «Правова єдність», всеукраїнська асоціація видавців, 2008. — 699 с.
35. Мельник П. В., Тарангул Л. Л., Варналій З. С., Кушнарець Д. В.,

Харлан Є. А. Податкова політика України: стан, проблеми та перспективи: монографія / Державна податкова адміністрація України; Національний ун-т держ. Податкової служби України. Науково-дослідний центр з проблем оподаткування / З.С. Варналій (ред.). — К.: Знання України, 2008. — 675 с.

36. Налоговые системы зарубежных стран: учебно-методическое пособие / Л.В. Попова, И.А. Дрожжина, Б.Г. Маслов. — М.: Дело и Сервис, 2008. — 368 с.214

37. Налоговый процесс: Учебное пособие : К.: Алерта КНТ, ЦУЛ 2010 — 392 с.

38. Податковий менеджмент : навчальний посібник // [Л. О. Омелянович, О. О. Папаїка, В. О. Орлова та ін.]. — Донецьк, 2008. — 231 с.

Навчально-методичне видання
(українською мовою)

Саєнко Олена Романівна, Саєнко Світлана Геннадіївна

ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ І ПРОГНОЗУВАННЯ

Методичні вказівки до самостійної роботи
для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра напряму
підготовки «Облік і аудит»

Рецензент *Т.І.Батракова*
Відповідальний за випуск *Н.М. Шмиголь*
Коректор *В.В.Сьомченко*